

مسئولیت‌های پدر و مادر

و جذبه‌های غریزه جنسی به ازدواج کشیده شده اند و پیرو آن ، نطفه فرزند انعقاد یافته بعد از چند ماه بصورت طفلی بدنیا آمده است . پدر غذا و لباس و سایر مخارج خانواده را تأمین نموده مادر هم بچه را شیروغذا داده و پرستاری کرده نابزرگ شده است .

آیا وظیفه پدر و مادر فقط همینها است و وظیفه دیگری ندارند ؟ آیا مقام والای پدری و مادری در اثر همین کارهای ساده است ؟ آیا فقط پدر و مادر بر فرزندان خویش حق دارند یا اینکه فرزندان نیز حق دارند ؟ آیا فقط فرزند ممکن است عاق والدین بشود یا اینکه پدر و مادر هم میتوانند عاق فرزند واقع شوند ؟ گمان نکنم خداوند حکیم یک چنین حق یک طرفه‌ای را تصویب نموده باشد . ارزش و مقام هر کس بمقدار خدمت و کار اوست . از احادیث استفاده میشود که آن مسئولیت بزرگ و ارزش آفرین ، تربیت کودک است . امام سجاد علیه‌السلام فرمود : تو در برابر تربیت فرزندت مسئولیت داری .

پدر و مادر در نظر اسلام و دیگر ادیان آسمانی مقام بس والائی دارند . پیامبر گرامی اسلام وائمه اطهار علیهم‌السلام مقام پدر و مادر را ستوده درباره آنان سفارشها کرده‌اند . برای پدر و مادر حقوقی قرار داده و از فرزندان خواسته‌اند که حقوق آنان را رعایت کنند . در چندین آیه از قرآن سفارش شده که به پدر و مادر خود احسان کنید . در بعض احادیث احسان به پدر و مادر در ردیف جهاد قرار گرفته و از بهترین عبارتها شمرده شده است . عقوق والدین و اذیت آنها از گناهان بزرگ شمرده شده که کیفرهای سختی دارد . حتی در بعض احادیث چنین آمده که عاق والدین داخل بهشت نخواهد شد . اکنون این سؤال مطرح میشود که این همه مقام و منزلت برای چیست ؟ و در برابر چه کار ارزنده‌ای خدا این موقعیت مهم را به پدر و مادر داده است ؟ آیا میتواند بی جهت باشد ؟ نه . لابد در اثر خدمات ارزشمند آنان بوده است و آن کار ارزنده چیست ؟ پدر و مادر در اثر تحریکات

شامخ آنها نیز در اثر همین خدمت ارزنده است . مسئولیت سنگین وارزشمند انسان - سازی بر دوش پدر و مادر نهاده شده است تا انسان بچه دار نشده مسئولیتی ندارد اما بعد از بچه دار شدن در برابر چند کس مسئولیت پیدا میکند . اولاد در برابر خود کودک - نوزاد ، انسان کوچکی است که از هرگونه کمال و نقصی خالی است اما برای همه چیز استعداد و آمادگی دارد . سعادت و خوشبختی یا شقاوت و بدبختی او مرهون تربیتهای پدر و مادر میباشد . پدر و

امام صادق علیه السلام فرمود : پدر و مادر وظیفه دارند که در تادیب و تربیت فرزندان خویش کوشش نمایند . پیامبر گرامی اسلام فرمود : چنانکه فرزند ممکن است عاق پدر و مادر واقع شود ، امکان دارد پدر و مادر نیز عاق فرزند قرار گیرند . و دهها حدیث دیگر . بزرگترین وظیفه پدر و مادر تادیب و تربیت کودک است . همین امر مهم است که ارزش آفرین بوده یک مرد و زن را به مقام والای پدری و مادری ارتقاء میدهد . پدر و مادر ، انسان سازند و مقام

➤ مادرند که بوسیله تربیتهای درست یا نادرست خود آینده کودک را تعیین میکنند و راه و روش زندگی را به او میآموزند . دنیا و آخرت کودک تا حدود زیادی به طرز تربیت پدر و مادر بستگی دارد . بدین جهت ، در حدیث آمده که بهشت زیر قدمهای مادر است . هر پدر و مادری که در تعلیم و تربیت فرزندان خویش کوشش نکنند لایق مقام والای پدری و مادری نیستند و ممکن است عاق فرزندان واقع شوند . چنین پدر و مادری به مسئولیت خویش عمل نکرده و مورد بازخواست قرار خواهند گرفت . چه ظلمی بالاتر از اینکه کودکی رانخواستہ بوجود آورند و با تربیتهای غلط اسباب بدبختی دنیا و آخرت او را فراهم سازند .

ثانیا در برابر جامعه - جامعه از افراد تشکیل میشود و چیز دیگری نیست . صلاح و فساد ، خوشبختی و بدبختی جامعه به صلاح و فساد افراد بستگی دارد . اگر افراد جامعه خوب و صالح باشند جامعه نیز صالح خواهد بود . و اگر افراد ناصالح باشند جامعه نیز ناصالح خواهد بود . خوبی و بدی هر فردی بدون شک در خوبی و بدی سایر افراد نیز موثر خواهد بود . چون بین افراد اجتماع مرزی وجود ندارد . صلاح و فساد جامعه نیز در دست پدران و مادران

میباشد ، زیرا آنها هستند که افراد جامعه را بوجود میآورند و پرورش میدهند . اگر فرزندان شایسته و نیکوکاری را پرورش دهند جامعه نیز از وجود آنها استفاده خواهد کرد و اگر افراد فاسد و ناشایسته را تحویل جامعه دهند بر جامعه نیز ستم کرده اند . جامعه از افراد شایسته و سودمند استفاده میکند و از افراد فاسد و ناصالح ضرر میبیند . بنابراین پدر و مادر در برابر جامعه نیز مسئولیت دارد .

ثالثا در برابر خدا - خدا انسانها را آفریده و به نیروی تکامل مجهز ساخته است خدا خواسته انسان در صراط تکامل قرار گیرد و نیروهای انسانی خویش را بفضیلت برساند و در دنیا و آخرت سعادت مند گردد . در دوران کودکی یعنی بهترین و حساسترین دورانهای زندگی ، این وظیفه بزرگ را بر دوش پدر و مادر قرار داده و از آنها خواسته است که بوظیفه انسانسازی و تربیت فرزند عمل کنند و انسانهای شایسته ای را پرورش دهند . و اگر در انجام این مسئولیت بزرگ الهی سستی کنند نزد خدا مورد بازخواست قرار خواهند گرفت .

رابعا در برابر نسل آینده - کودکان امروز پدران و مادران آینده خواهند بود . هر درسی را امروز در مدرسه خانواده فرا گیرند فردا به فرزندان خویش خواهند

برخوردار خواهند شد . اگر فرزندان نیک و شایسته ای را پرورش دهند ، هم در بین مردم سر بلند خواهند بود ، هم از خوبیهها و نیک رفتاریهای پرورش یافته گان خویش برخوردار خواهند شد . واگر در این باره کوتاهی کنند و افراد فاسد و ناشایسته ای را پرورش دهند قبل از اینکه نتایج اش بدیگران برسد خود پدر ومادر زبان خواهند دید .

آموخت . خوبی یا بدی آنها در خوبی یا بدی نسل آینده نیز موثر خواهد شد . چگونگی نسل آینده بطرز تربیت پدران وماداران امروز بستگی دارد . بنابراین در برابر نسل آینده نیز مسئولیت دارند .

خامسا نسبت به خود پدر ومادر — گذشته از همه اینها ، خود پدر ومادر ، در همین جهان از نتیجه تربیتهای خویش